

Nei takk til operasjon.

I noen av verdens fattigste land er det flere grunner til at befolkningen ikke får den helsehjelpen og operasjonen som de så sårt trenger. En ny studie fra høsten 2019 bringer inn pasientfokus som et viktig moment, også i lav-inntektsland.

Studien som ble presentert i BMJ, «Lasting impact: a qualitative study of perspectives on surgery by adult recipients of free mission-based surgical», får frem pasientenes egenopplevelse etter å ha mottatt kirurgisk behandling. Det har gitt oss ny og viktig innsikt – og reiser samtidig flere nødvendige spørsmål i forhold til utøvelsen av helsetjenester.

Studien fremhever frykt eller mistillit til lokale helsevesen som en viktig dimensjon, i tillegg til barrierer som tilgjengelighet av trygg kirurgi. Samtidig pekes det på høye og uoversiktlige kostnader knyttet til helsehjelp.

Er dette unikt kun for lav-inntektsland?

Hvilke paralleller – og erfaring – kan vi ta med fra eget helsevesen?

I Norge hører vi skrekkehistorier om reiser til utlandet for å få kirurgiske inngrep eller tannbehandlinger, for å gjøre behandlingen til en langt lavere kostnad enn i Norge. Historiene har i veldig stor grad vist at det tryggeste er å benytte eksisterende tilbud i det norske helsevesenet. Men hva om tilliten manglet til behandlingen i Norge? Hva om folks egenopplevde erfaring var stort sett negativ?

Historiene som trekkes frem i studien handler om mangelfull medisinsk behandling, men like mye om andre forhold som å bli sett, respektert og forklaring for hva et inngrep innbefatter. Andre, som ikke selv har egen erfaring med lokale sykehus, har samme oppfatning. Denne oppfatningen kommer fra venner, kjente eller vandrehistorier.

Overaskende for noen er det at disse pasientene har større tillitt til den hvite kirurgen som Mercy Ships for mange representerer. At de vil trosse frykten for kirurgi og la seg behandle av oss er en stor og viktig tillitserklæring. Samtidig rører vi med kjernen av hvilke utfordringer og respekt vi trenger å utøve overfor de lokale helsetilbudene vi samarbeider med.

Det er svært utfordrende, men uhyre viktig for aktører som oss å knytte oss tett til lokale helseinstitusjoner og myndigheter. Vi er tilstede for å gjøre en innsats, men det er landets helsevesen som må bære sykdomsbyrden av befolkningen. Det kan ikke en fremmed aktør gjøre.

For å styrke lokale helsevesen, legger vi særlig vekt på å styrke hele teamet i våre kapasitetsbyggende tiltak innen helse, med pasienten i fokus for behandlingen. Klarer vi å klonе vårt sykehusskip inn i en lokal operasjonsstue, en avdeling eller et sykehus i våre vertsland, så kan arbeidet nå enda lengre. Det er ikke uten grunn at det er et av de viktigste satsingsområdene for Mercy Ships – å bygge kompetanse, fag og respekt inn i de lokale helsetjenestene. Uten den investeringen, reiser vi tomhendt derfra.

Å legge seg inn på et operasjonsbord er i de fleste tilfeller frivillig, og jeg er enig med mine afrikanske venner at vi må ha tillit til de som skal åpne opp i kroppen min. Kunnskap, kompetanse og kapasitet er bærebjelker for tillit, mens kjærlighet, omtenkksomhet og omsorg er en fin måte å kommunisere dette på. La oss satse lokalt, med internasjonal støtte – det er beste medisin og god bærekraft.

Roger Vassnes

Nasjonal leder